

Pokrzywka

Co to jest pokrzywka?

Pokrzywka jest zespołem chorobowym charakteryzującym się **występowaniem na skórze bąbli**, które wyglądem przypominają te powstające po oparzeniu pokrzywą. Wyróżnia się wiele odmian pokrzywki, różniących się pomiędzy sobą przyczynami, a często także obrazem klinicznym. Bąbel pokrzywkowy jest **obrzękiem skóry**, który pojawia się w wyniku rozszerzenia drobnych naczyń krwionośnych skóry. Pokrzywka może występować w postaci ostrej, co oznacza, że wysiew bąbli występuje stale lub przejściowo znika, a później nawraca przez okres nie dłuższy niż 6 tygodni, lub postaci **przewlekłej**, jeśli zmiany skórne utrzymują się bądź nawracają przez 6 lub więcej tygodni.

📄 Więcej na www.mp.pl

U kogo występuje pokrzywka?

Pokrzywki doświadcza w ciągu swojego życia aż 20–25% osób. Większość stanowią przypadki ostrej pokrzywki, trwające od kilku czy kilkunastu godzin do 6 tygodni. Pokrzywka może wystąpić w każdym wieku zarówno u kobiet, jak i mężczyzn. Epizody ostrej pokrzywki występują częściej u dzieci i młodych dorosłych, u kobiet wieku 40 lat i starszych dominują przypadki pokrzywki przewlekłej.

📄 Więcej na www.mp.pl

Jak wygląda bąbel pokrzywkowy?

Bąbel pokrzywkowy **przypomina zmianę na skórze** powstającą **po oparzeniu pokrzywą**: jest wyniosły ponad powierzchnię skóry, ma kolor **porcelanowobiały** lub różowy, jest otoczony przez rumień (bąbel na zaczerwienionej skórze) i dobrze odgraniczony od skóry zdrowej. Bąble pokrzywkowe mogą się zlewać, tworząc rozmaite kształty, i zajmować różną powierzchnię skóry (od kilku milimetrów do zmian obejmujących duże powierzchnie).

Bąblowi pokrzywkowemu towarzyszy **świąd**, w niektórych przypadkach zmiany skórne są **bolesne** lub przebiegają z **pieczeniem i mrowieniem** skóry.

Jakie są rodzaje i przyczyny pokrzywki?

I. Pokrzywka powstała pod wpływem bodźców fizycznych

- 1) Z zimna – wywołują ją zimne powietrze, wiatr, woda.
- 2) Ciepłota – wywołuje ją zlokalizowane działające ciepło.
- 3) Słoneczna – wywołuje ją światło UV lub widzialne.
- 4) Wibracyjna – wywołują ją wibracje, np. podczas używania młota pneumatycznego.
- 5) Opóźniona z ucisku – wywołuje ją uciśnięcie skóry, bąble pojawiają się po 3–12 godzinach od działania ucisku, zwykle jest bolesna.
- 6) Ze wzmocnionym dermografizmem (tzw. pismem skórnym) – wywołuje ją potarcie lub zadrapanie skóry, przykładowo po nakreśleniu paznokciem na skórze litery „A” po 1–5 minutach pojawia się wzmoczony „rysunek pokrzywkowy” odzwierciedlający tę literę.

II. Inne rodzaje pokrzywki

- 1) Pokarmowa – wywołuje ją spożycie niektórych pokarmów, może być alergiczna (m.in. po orzechach, orzeszkach ziemnych, rybach, owocach morza, pszenicy, jajach, mleku), niealergiczna (m.in. po truskawkach, serze, pomidorach) lub po dodatkach do żywności (np. po glutaminianie sodu).

- 2) Polekowa – wywołują ją leki, może być alergiczna (np. po penicylinie czy lekach miejscowo znieczulających) lub niealergiczna (np. po aspirynie).

- 3) Cholinergiczna – wywołuje ją wysiłek fizyczny lub biernie ogrzanie ciała, pojawia się 2–20 minut po wysiłku fizycznym, zwykle ma postać okrągłych grudek o średnicy 2–3 mm.

- 4) Pokrzywka wodna – wywołuje ją kontakt z wodą.

- 5) Po użądleniu lub ukąszeniu przez owada.

- 6) W przebiegu zakażenia, np. wirusowego zapalenia wątroby typu B lub C.

- 7) U kobiet w ciąży.

- 8) W przebiegu choroby nowotworowej.

- 9) W przebiegu choroby autoimmunologicznej, np. choroby Hashimoto lub tocznia układowego rumieniowatego.

- 10) Pokrzywkowe zapalenie naczyń.

- 11) Wywołana przez alergeny wziewne (np. pyłki brzozy, bylicy) – rzadka przyczyna pokrzywki.

III. Pokrzywka o nieznanej przyczynie (idiopatyczna)

Jak rozpoznać pokrzywkę?

Pokrzywkę diagnozuje się na podstawie charakterystycznego wyglądu zmian skórnych oraz szczegółowego wywiadu klinicznego z chorym, podczas którego należy uzyskać informacje o ewentualnych czynnikach wywołujących pokrzywkę.

Zdarza się, że już sam wygląd bąbli i ich umiejscowienie na skórze sugerują rodzaj i przyczynę pokrzywki (np. bąble pokrzywkowe w miejscu wcześniejszego ucisku). U chorych z ostrą pokrzywką zwykle nie zaleca się wykonywania badań dodatkowych.

Jeżeli wywiad i badanie fizykalne chorego nie pozwalają na ustalenie przyczyny pokrzywki przewlekłej, w zależności od okoliczności jej pojawienia się, zalecane jest wykonanie wymienionych niżej badań dodatkowych.

- 1) Testy skórne punktowe lub oznaczenie swoistych IgE – gdy wywiad wskazuje na pokrzywkę po kontakcie z alergenem wziewnym, pokarmowym lub użądleniu owada.
- 2) Test skórnym z własną surowicą – gdy podejrzewa się pokrzywkę autoimmunologiczną.
- 3) Próby prowokacyjne z pokarmami lub lekami – gdy wywiad wskazuje na pokrzywkę po zażyciu leku lub spożyciu pokarmu.
- 4) Pobranie wycinka (biopsja) ze zmienionej pokrzywkowo skóry – przy podejrzeniu pokrzywkowego zapalenia naczyń, opornej na leczenie pokrzywce o niejasnej przyczynie.
- 5) Próba prowokacyjna z lodem – gdy podejrzewa się pokrzywkę wywołaną zimnem.
- 6) Powierzchniowe zadrapanie skóry – w przypadku podejrzenia pokrzywki ze wzmocnionym dermografizmem.
- 7) Próba klockowa lub paskowa – gdy podejrzewa się pokrzywkę wywołaną głębokim uciskiem.
- 8) Próba wibracyjna – gdy podejrzewa się pokrzywkę wibracyjną.
- 9) Próba wysiłkowa – w przypadku podejrzenia pokrzywki wywołanej wysiłkiem.
- 10) Próba świetlna – gdy podejrzewa się pokrzywkę świetlną.

Zwykle zaleca się także wykonanie podstawowych badań laboratoryjnych (morfologia, OB, CRP), a w uzasadnionych przypadkach oznacza się miano autoprzeciwciał (np. przeciwjądrowym, przeciwko tyreoperoksydazie).

W przypadku pokrzywki przewlekłej przyczynę udaje się ustalić tylko w 7–24% przypadków.

📄 Więcej na www.mp.pl

Jak leczyć pokrzywkę?

Zasady ogólne

- 1) Unikaj czynnika wywołującego (np. bodźca fizycznego), jeśli taki został zidentyfikowany.

- 2) Unikaj czynników, które niespecyficznie nasilają pokrzywkę: niektórych leków (np. aspiryna, inne leki niesteroidowe przeciwzapalne), alkoholu, stresu psychicznego. Należy także opanować przewlekłe stany zapalne w organizmie (np. wyleczyć zęby).

- 3) Lecz chorobę podstawową, jeśli pokrzywka ma charakter wtórny (np. chorobę tarczycy).

Leczenie farmakologiczne

- 1) Leki przeciwhistaminowe (blokujące receptory histaminowe typu pierwszego). Stanowią podstawę leczenia objawowego. Stosuje się leki II generacji (cetiryzyna, desloratadyna, feksofenadyna, ketotifen, lewocetiryzyna, loratadyna, mizolastyna). Często konieczne jest stosowanie większych niż standardowe dawek leków przeciwhistaminowych lub stosowanie dwóch różnych preparatów.

- 2) Glikokortykosteroidy podawane doustnie i/lub we wstrzyknięciu są podstawą leczenia w przypadku pokrzywkowego zapalenia naczyń, czasami stosowane w pokrzywce ostrej. Ze względu na szereg działań niepożądanych powinny być przyjmowane przez krótki czas i pod ścisłą kontrolą lekarza.

- 3) Inne leki: ketotifen (w pokrzywkach wywołanych przez bodźce fizyczne), leki przeciwleukotrienowe (montelukast), cyklosporyna.

📄 Więcej na www.mp.pl

Zapamiętaj

- 1) Pokrzywka to zespół chorobowy, charakteryzujący się występowaniem na skórze bąbli, które wyglądem przypominają te powstające po oparzeniu pokrzywą. Bąblowi pokrzywkowemu towarzyszy świąd, w niektórych przypadkach zmiany skórne są bolesne lub towarzyszy im pieczenie i mrowienie skóry.

- 2) Pokrzywka to choroba bardzo często występująca, doświadcza jej w ciągu swojego życia aż 20–25% populacji.

- 3) Pokrzywka może wystąpić w każdym wieku, zarówno u kobiet, jak i mężczyzn. Epizody ostrej pokrzywki występują częściej u dzieci i młodych dorosłych, u kobiet wieku 40 lat i starszych dominują przypadki pokrzywki przewlekłej.

- 4) W zależności od przyczyny wyróżnia się wiele rodzajów pokrzywki: wywołaną bodźcami fizycznymi, pokarmową, polekową, cholinergiczną, po użądleniu przez owada, w ciąży, w przebiegu przewlekłej infekcji wirusowej, w przebiegu choroby nowotworowej, w przebiegu choroby autoimmunologicznej, pokrzywkowe zapalenie naczyń, pokrzywkę wywołaną przez alergeny wziewne.

- 5) Lekami pierwszego rzutu w leczeniu pokrzywki są leki przeciwhistaminowe II generacji. Często konieczne jest stosowanie większych niż standardowe dawek tych leków lub stosowanie dwóch różnych preparatów.

📄 Więcej na www.mp.pl

Autor: dr n. med. Agnieszka Padjas

W portalu mp.pl dowiesz się:

- jakie są przyczyny Twojej choroby
- jak przebiegają badania i jak się do nich przygotować
- jak lekarz rozpoznaje chorobę
- jak jej zapobiegać
- na które objawy zwrócić szczególną uwagę
- kiedy wezwać pogotowie ratunkowe lub zwrócić się do lekarza
- jak działają Twoje leki
- jak postępować po zakończeniu leczenia
- gdzie jest najbliższy oddział ratunkowy, nocna i świąteczna opieka lekarska, szpital, poradnia specjalistyczna, apteka

mp.pl to portal dla lekarzy i pacjentów – korzysta z niego 92% lekarzy i już ponad 3 mln internautów

mp.pl